

TERVEYDENHUOLLON VARMENNEKORTIN KÄYTTÖ JA VASTUUT

YLEISTÄ

Terveydenhuollon varmennekortteja ovat Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) myöntämä terveydenhuollon ammattihenkilölle tarkoitettu ammattivarmennekortti ja muulle henkilöstölle ja toimijoille tarkoitettut varmennekortit. Varmennekortilla sijaitsevan varmenteen käyttötarkoitus on osoittaa haltijansa henkilöllisyys, kun hän käyttää sitä kansallisissa potilastietojen arkistointipalveluissa ja siihen liittyvissä tiedonvälitys- ja tietopalveluissa sekä sähköisessä lääkkeenmääräämisjärjestelmässä.

Varmenteiden pääasiallisista käyttökohteista on säädetty laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007) ja laissa sähköisestä lääkkeen määräämisestä (61/2007). Lisäksi varmenteita voidaan käyttää terveydenhuollon ja apteekkilaitoksen muissa tietojärjestelmissä.

Sallitut varmenteen käyttötarkoitukset

Varmenne yhdistää henkilön ja hänen käyttöönsä luovutetun julkisen avaimen ja PIN-tunnusluvulla suojatun yksityisen avaimen. Varmenteita käytetään varmenteen haltijan sähköiseen tunnistamiseen ja sähköiseen allekirjoittamiseen eli digitaalisen dokumentin tai muun tiedon (esim. lääkärintodistus, sähköinen lääkemääräys) aitouden, eheyden ja kiistämättömyyden varmistamiseen.

Kielletyt varmenteen käyttötarkoitukset

Potilastietojen välittäminen sähköpostitse on kiellettyä. Terveydenhuollon ammattivarmenteiden hyödyntäminen potilastietoja sisältävien sähköpostien salaamisessa tai allekirjoittamisessa ei ole sallittua.

Voimassaolo

Kortti on voimassa joko yleisen voimassaoloajan viisi vuotta, varmennekohtaisen määräajan tai kunnes se peruuttamisedellytysten täytyttyä peruutetaan.

Varmennekortti ja kortin käytön edellyttämät tunnusluvut ovat henkilökohtaisia ja niiden vastaanottaminen on edellyttää kortinhaltijan henkilöllisyyden todentamista. Kortin haltijan tulee varmennekorttia ja tunnusluvut sisältävää tunnuslukukuorta vastaanottaessaan tarkistaa kortilla olevien tietojen oikeellisuus ja se, että tunnuslukukuorta ei ole avattu.

Kortin tiedot

Ammattivarmennekortilla olevat henkilö- ja ammattioikeustiedot saadaan Valviran ylläpitämästä terveydenhuollon ammattihenkilöiden keskusrekisteristä (Terhikki). Kortin valmistava rekisteröintipiste tai korttitehdas ei tee muutoksia Terhikki-rekisteristä saataviin tietoihin. Mahdolliset korjauspyynnöt, esim. ammattioikeuksien ajan tasalle saattamisesta, osoitetaan aina Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Muiden varmennekorttien tiedot perustuvat hakijan edustaman organisaation antamiin tietoihin sekä Väestörekisterikeskuksen ylläpitämästä väestötietojärjestelmästä saataviin tietoihin.

Terveydenhuollon varmennepalvelut

4.02.2009

v1.0

Kortin pintapainatus sisältää

- kortin otsikkotiedot
- kortinhaltijan nimen
- kortinhaltijan rekisteröintinumeron
- kortinhaltijan kuvan
- myöntämispäivämäärän
- voimassaolon päättymispäivämäärän
- ammattioikeustiedot/ammattinimikkeen
- myöntäjän yhteystiedot
- kortin numeron
- viivakoodin (sisältää rekisteröintinumeron)
- muun henkilöstön/toimijan kortissa organisaation nimen

Kortinhaltijatietojen lisäksi siru sisältää

- todentamis- ja allekirjoitusavaimen
- todentamis- ja allekirjoitusvarmenteen
- varmentajan (Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston) varmenteet
- sirun numeron

Tunnuslukukuori sisältää

- nelinumeroisen perustunnusluvun (PIN1), jolla kortinhaltija tunnistautuu järjestelmien käyttäjäksi
- nelinumeroisen allekirjoitustunnusluvun (PIN2), jolla kortinhaltija tekee sähköisen allekirjoituksen
- avaustunnusluvun (PUK)

VARMENNEKORTIN KÄYTTÄMINEN

Varmennekortin käyttö edellyttää PIN-tunnusluvun (Personal Identification Number) käyttämistä.

PIN-tunnuslukuja on kaksi.

- PIN1 on nelinumeroinen perustunnusluku, jolla kortinhaltija tunnistautuu järjestelmien käyttäjäksi.
- PIN2 on allekirjoitustunnusluku, jolla kortinhaltija tekee sähköisen allekirjoituksen.

Mikäli kortinhaltija antaa PIN1 tai PIN2 tunnusluvun väärin viisi kertaa, kortti lukkiutuu eikä PIN-tunnusluvun suojaamaa toimintoa voi käyttää (PIN-lukitus).

Varmennekortti ja kortin käytön edellyttämät tunnusluvut ovat henkilökohtaisia ja niiden vastaanottaminen on edellyttänyt kortinhaltijan henkilöllisyyden todistamista. Kortin haltijan tulee varmennekorttia ja tunnusluvut sisältävää tunnuslukukuorta vastaanottaessaan tarkistaa kortilla olevien tietojen oikeellisuus ja se, että tunnuslukukuorta ei ole avattu.

Terveystieteiden tutkimuskeskus

4.02.2009

v1.0

PIN-TUNNUSLUKIJEN VAIHTAMINEN

Kortinhaltija voi halutessaan vaihtaa kortin perus- ja allekirjoitustunnusluvut

- kortinlukijaohjelmiston avulla
- rekisteröintipisteessä

Tarkemmat tiedot tunnuslukujen vaihtamisesta ovat saatavissa kortinhaltijan organisaation tietojärjestelmistä vastaavilta.

LUKKIUTUNEEN TUNNUSLUVUN VAPAUTTAMINEN

Lukkiutunut tunnusluku vapautetaan avaustunnusluvulla (PUK). Mikäli avaustunnusluku ei ole käytettävissä, kortinhaltijan on henkilökohtaisesti otettava yhteys lähimpään rekisteröintipisteeseen. Luettelo rekisteröintipisteistä on saatavissa www.valtteri.fi -sivustolta.

VARMENNEKORTIN UUSIMINEN

Varmenne voidaan uusia edellisen varmenteen voimassaolon päättyessä, mikäli varmenteen myöntämisen edellytykset ovat edelleen voimassa. Varmennekortti uusitaan samaa menettelyä noudattaen kuin ensi kertaa haettaessa.

VASTUU VARMENNEKORTIN SÄILYTTÄMISESTÄ

Kortti on tarkoitettu ainoastaan kortinhaltijalle, joka vastaa sen käytöstä. Kaikki kortilla tehtävät sähköiset toiminnot tapahtuvat kortinhaltijan nimissä ja vastuulla. Korttia on säilytettävä huolellisesti ja erillään tunnusluvuista.

Kortinlukijassa olevaa omaa varmennekorttia ei saa jättää valvomatta eikä missään tilanteessa antaa kenenkään muun käyttöön.

Mikäli kortti on vahingoittunut, kadonnut tai anastettu, kortti on ilmoitettava lähimpään rekisteröintipisteeseen. Kortinhaltijan vastuu kortista päättyy, kun ilmoitus on vastaanotettu.

Mikäli kortti on vahingoittunut, kadonnut tai anastettu, kortti on ilmoitettava välittömästi lähimpään rekisteröintipisteeseen. Kortinhaltijan vastuu kortista päättyy, kun ilmoitus on vastaanotettu.

Rekisteröintipisteiden yhteystiedot ovat saatavilla osoitteesta www.valtteri.fi

Varmentaja hoitaa varmenteiden sulkupalvelua vastaanottamalla arkipäivinä kello 8.00–16.15 välisenä aikana rekisteröintipisteiden välittämät sulkupyynnöt puhelimitse tai sähköpostitse. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tietojärjestelmäpalveluiden käyttöönottojen edetessä varmentaja siirtyy erikseen ilmoitettavana ajankohtana 24/7 -tasoisten sulkupalvelujen tuottamiseen.

VARMENNEKORTIN HALTIJAN VASTUU

Varmennekortin haltija vastaa siitä, että kaikki kyseisen asiakirjan myöntämisen kannalta olennaiset tiedot ovat oikeita.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ammattivarmenteen haltijana voi olla terveystieteiden tutkimuskeskuksen ammattihenkilöiden keskusrekisteriin (Terhikki) merkitty terveystieteiden tutkimuskeskuksen ammattihenkilö.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ammattihenkilön tulee todistaa henkilöllisyytensä varmennehakemusta tehdessään.

Terveydenhuollon varmennepalvelut

4.02.2009

v1.0

Varmennehakemuksen allekirjoittamalla terveydenhuollon ammattihenkilö sitoutuu noudattamaan varmenteen käyttöehtoja.

Kortinhaltija on itse vastuussa varmennekortin käytöstä, kortilla tekemistään oikeustoimista ja niiden seuraamuksista.

Terveydenhuollon ammattivarmenteet ja niihin liittyvät avainparit on tarkoitettu käytettäväksi Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmissä ja niihin liittyvissä palveluissa. Terveydenhuollon ammattihenkilön tulee sitoutua toimimaan voimassaolevan varmennepolitiikan mukaisesti hakiessaan ja käyttäessään varmennetta.

Terveydenhuollon ammattihenkilö vastaa ensisijaisesti vahingosta, jonka hän aiheuttaa:

- voimassaolevan lain, asetuksen taikka niiden nojalla annetun määräyksen tai ohjeen vastaisella menettelyllä;
- varmennepolitiikan vastaisella menettelyllä;
- hyväksymiensä varmenteen käyttöehtojen vastaisella menettelyllä;
- varmenteen muulla tahallisella tai huolimattomalla virheellisellä käytöllä.

Terveydenhuollon ammattihenkilön tulee säilyttää ja hallita huolellisesti omia varmenteitaan ja avainparejaan sekä niihin liittyviä tunnuslukuja ja varmennekorttiaan. Varmenteen haltijan tulee estää varmennekortin katoaminen sekä tunnuslukujen paljastuminen tai luvaton käyttö.

VARMENTAJAN VASTUU

Varmentaja vastaa siitä, että varmennepolitiikka ja varmennuskäytäntö ovat julkisesti saatavilla osoitteesta www.valtteri.fi. Todentamisvarmenteet, varmentajan varmenteet sekä sulkulistat ovat saatavissa julkisesta hakemistosta osoitteesta ldap.teo.fi kaikkina päivinä, kaikkina vuorokauden aikoina. Allekirjoitusvarmenteita ei julkaista hakemistossa.

Varmentaja vastaa julkisen hallinnon IT-hankintojen yleisten sopimusehtojen (JIT 2007) mukaisesti, että sillä on riittävät taloudelliset voimavarat varmennetoiminnan asianmukaiseksi järjestämiseksi sekä mahdollisen vahingonkorvausvastuun kattamiseksi.

Varmentaja pitää yllä riittävät taloudelliset valmiudet turvatakseen tässä varmennepolitiikassa määritellyn toiminnan. Varmentaja vastaa varmennetoiminnasta ja siihen liittyvistä riskeistä ja edellyttää varmennejärjestelmän toimittajien suojautuvan toimintaan liittyviltä riskeiltä asianmukaisin riskienhallintakeinoin.

Varmentaja vastaa, että varmenteen sisältämä informaatio on voimassaolevan varmennepolitiikan mukainen.

VARMENTAJAN VASTUUN RAJOITUKSET

Varmentaja ei vastaa vahingosta, joka aiheutuu varmenteen haltijan tai varmennejärjestelmää hyödyntävän tahon lain, tämän varmennepolitiikan, varmennuskäytännön tai muiden ohjeiden vastaisesta toiminnasta.

Varmentaja ei milloinkaan vastaa välillisistä vahingoista eikä ylivoimaisen esteen aiheuttamista vahingoista.

Varmentaja voi lisäksi asettaa varmennejärjestelmän toimintaan liittyvissä sopimuksissa sekä varmenteen haltijalle ja varmennejärjestelmää hyödyntävälle taholle asettamissaan vaatimuksissa muita vastuunrajoituksia.

Terveysthuollon varmennepalvelut

4.02.2009

v1.0

Varmentaja ei vastaa PIN-tunnuslukujen, PUK-tunnusluvun ja yksityisen avaimen paljastumisen seurauksena syntyvistä vahingoista, ellei paljastuminen johdu välittömästi varmentajan toiminnasta. Varmentaja vastaa varmennekortin haltijalle ja varmenteeseen luottavalle osapuolelle vain välittömistä vahingoista vahingon euromääräiseen summaan saakka, mikäli vahinko johtuu varmentajan välittömästä toiminnasta.

YLIVOIMAINEN ESTE

Varmentaja ei vastaa luonnonmullistuksista tai muista vastaavista ylivoimaisista olosuhteista johtuvista vahingoista.

Varmentaja ei vastaa vahingosta, joka aiheutuu ylivoimaisesta esteestä tai vastaavasta syystä johtuvasta varmentajan toiminnan kohtuuttomasta vaikeutumisesta. Tällainen vastuusta vapauttava este voi olla esimerkiksi:

- viranomaisen toimenpide;
- sota, terroriteko, kapina, mellakka tai niiden uhka;
- varmentajasta riippumaton häiriö postin kulussa, automaattisessa tietojenkäsittelyssä
- tiedonsiirrossa, muussa sähköviestinnässä tai sähköön saannissa;
- tulipalon tai muun turman aiheuttama keskeytys tai viivästys varmentajan toiminnassa;
- työtaistelutoimi, esim. boikotti, lakko, saarto tai sulkuriippumatta siitä, koskeeko se välittömästi varmentajaa.

Ylivoimainen este tai muu edellä mainittu olosuhde oikeuttaa varmentajan keskeyttämään varmennepalvelun tarjoamisen toistaiseksi.

VARMENNEKORTIN JA SILLÄ OLEVIEN VARMENTEIDEN KÄYTÖN ESTÄMINEN

Kortinhaltija päättää itse, miten hän haluaa menetellä kortin käytön estämiseksi ennen kortin voimassaoloajan päättymistä. Varmennekortin ja sillä olevien varmenteiden käyttö voidaan estää seuraavilla tavoilla.

Varmennekortin peruuttaminen

Varmenne suljetaan ilmoittamalla

Varmenne peruutetaan kun:

- varmenteen haltija pyytää peruuttamista
- varmenteen haltija menettää jonkin rekisteröidyn ammattioikeuden
- varmennekortti on vahingoittunut, kadonnut tai anastettu
- avaustunnusluku sekä varmennekortti ovat kadonneet tai anastettu
- varmenteen haltija on kuollut.

Varmentaja voi peruuttaa terveydenhuollon ammattihenkilön varmenteen, mikäli varmennetta on käytetty tämän varmennepolitiikan, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) tai sähköisestä lääkemääräyksestä (61/2007) annetun lain sekä niiden nojalla annettujen säädösten tai niiden nojalla asetettujen vaatimusten ja ohjeiden vastaisesti.

Varmennetta ei saa käyttää tai yrittää käyttää sen jälkeen, kun sitä koskeva sulkupyynnö on tehty.

Terveystieteiden tutkimuskeskus

4.02.2009

v1.0

Varmenteen peruuttamista voivat vaatia:

- terveydenhuollon ammattihenkilö tai hänen oikeudenomistajansa ammattihenkilön oman varmenteen osalta;
- varmentaja edellisen kohdan edellytysten täytyessä.

VARMENTEEN MITÄTÖINTI VARMENTAJAN TOIMESTA

Mikäli on syytä epäillä varmentajan yksityisten avainten paljastuneen, varmentaja voi mitätöidä tietyllä käyttämällään yksityisellä avaimella allekirjoitetut varmenteet.

Kaikki paljastuneella avaimella myönnetty ja voimassa olevat varmenteet on mitätöitävä yhdellä tai useammalla sulkulistalla, joiden voimassaoloaika ei lakkaa ennen kuin viimeisen mitätöidyn varmenteen voimassaoloaika on päättynyt. Mikäli varmentajan varmenteiden luonnissa käyttämä yksityinen avain tai muu tekninen menetelmä on paljastunut tai tullut muutoin käyttökelvottomaksi, varmentajan on ilmoitettava tapahtuneesta kaikille kortinhaltijoille asianmukaisella tavalla. Varmentaja voi sulkea varmenteen erityisestä syystä.

HENKILÖTIETOLAIN MUKAINEN TIEDOTTAMINEN TIETOJEN KÄSITTELYSTÄ

Henkilörekisterit ja henkilötietojen käsittely perustuvat henkilötietolakiin (523/1999), lakiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (159/2007). Julkiset avaimet talletetaan varmennejärjestelmään ja muut hakemuksessa ilmoitetut tiedot talletetaan varmennerekisteriin. Edellä mainituissa laeissa on säädetty myös tietojen luovuttamisesta rekistereistä. Varmennekortissa olevat varmenteet talletetaan myös julkiseen hakemistoon. Julkisesta hakemistosta jokaisella on oikeus saada tietoja siten kuin laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta säädetään (621/1999).

REKISTERINPITÄJÄ JA REKISTERISELOSTE

Varmennekortin osalta henkilötietoja kerätään seuraaviin järjestelmiin: varmennerekisteri, varmennejärjestelmä ja julkinen hakemistopalvelu. Rekistereiden rekisterinpitäjä on varmentaja. Rekistereistä on laadittu henkilötietolain mukaiset rekisteriselosteet, jotka ovat nähtävänä www.valtteri.fi -sivustolla.

VARMENTEEN TIETOSISÄLTÖ

Varmentajan myöntämää varmennetta käytetään kirjautumisessa ja sähköisessä allekirjoituksessa. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tietojärjestelmien käyttö tapahtuu tietojärjestelmäpalvelun välityksellä. Kirjautumisessa ja sähköisessä allekirjoituksessa käytettävään varmenteeseen talletetaan varmenteen myöntäjän nimi, varmenteen haltijan nimi, varmenteen voimassaoloaika, tieto varmenteen haltijan julkisen avaimen luonnissa käytetystä laskumenetelmästä, varmenteen myöntäjän maatunnus, varmenteen sarjanumero, tieto varmenteen myöntäjän varmenteen allekirjoituksessa käyttämästä laskumenetelmästä, tieto noudatettavasta varmennepolitiikasta, tieto varmenteen käyttötarkoituksesta ja muut varmenteen käytön edellyttämät välttämättömät tekniset tiedot. Varmenteen tiedot ja niiden oikeellisuus vahvistetaan varmenteen myöntäjän sähköisellä allekirjoituksella. Varmentaja julkaisee myönnetty varmenteet julkisessa hakemistossa.

Terveystieteiden tutkimuskeskus

4.02.2009

v1.0

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen henkilövarmenteen hakija voi halutessaan tallettaa sähköpostiosoitteen varmenteeseen. Sähköpostiosoite merkitään varmenteeseen hakijan ilmoittamassa muodossa. Varmenteeseen merkitty sähköpostiosoite talletetaan julkiseen hakemistoon samoin kuin muu varmenteen tietosisältö, jolloin sähköpostiosoite on kenen tahansa saavutettavissa. Sähköpostiosoitetta ei voi muuttaa varmenteen voimassaoloaikana.

HENKILÖTIETOLAIN MUKAISEN TARKASTUSOIKEUDEN JA VIRHEENOIKAISUN TOTEUTTAMINEN

Henkilötietolain pykälät 26 - 29 sisältävät säännökset rekisteröidyn tarkastusoikeudesta, sen rajoituksista ja toteuttamisesta. Rekisteröidyllä tarkoitetaan henkilötietolain mukaan sitä, jota henkilötieto koskee. Jokaisella on tarkastusoikeuden nojalla oikeus saada tietää, mitä häntä koskevia tietoja henkilörekiin on talletettu tai ettei rekisterissä ole häntä koskevia tietoja. Henkilötietolain periaatteena on ehdoton tiedonsaantioikeus.

Henkilötietolain mukaiset tarkastusoikeuspyynnöt ja virheenoikaisut osoitetaan varmenne- ja rekisterin rekisterinpitäjälle.

REKISTERINPITÄJÄN VASTUU JA HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELEMINEN

Rekisterinpitäjä vastaa siitä, ettei varmennekorttia käytettäessä edellä mainittuihin rekistereihin talletettuja tietoja käytetä muuhun tarkoitukseen kuin asianomaisen palvelun käyttöön. Varmentajan ylläpitämään julkiseen hakemistoon ei talleteta hakemiston käyttöön liittyviä tietoja. Varmennejärjestelmään liittyviä tietoja voidaan kuitenkin käyttää lukumäärätietoina mm. tilastollisiin, tutkimuksellisiin ja kirjallisiin tarkoituksiin. Näitä tietoja ei luovuteta ulkopuolisille.

Varmennekorttiin liittyvät käyttöehdot sekä yhteystiedot ovat saatavissa www.valteri.fi -sivustolta.